

ВІСНИК ЦЕНТРУ®

МЦПД погіршує макроекономічний прогноз

Вийшло друком чергове число регулярної публікації “Квартальні передбачення”, у якому Міжнародний центр перспективних досліджень подає свій оновлений прогноз політичного й економічного розвитку України на три роки. Автори дослідження передбачають, що у 2009–2011 роках ВВП збільшиться на 4%, 5% і 5,6% відповідно. Світова фінансова криза негативно впливатиме на динаміку внутрішніх рухів економічного зростання – споживання та інвестицій

Поточні тенденції

У січні–серпні 2008 року реальний ВВП збільшився на 7,1%. Прискорення зростання проти січня–липня, коли воно становило 6,5%, відбулося передусім завдяки рекордному врожаю зернових.

Динаміка інших великих секторів погіршилася. Викриття фіктивних операцій у оптовій торгівлі і сповільнення в роздрібній зумовили зниження темпів зростання торгівлі. Погіршення доступу до кредитів поглибило спад у будівництві. Окрім того, у серпні зафіксовано піввідсотковий спад у промисловості.

Після рекордного зростання у травні в річному вимірі, що становило 31,1%, споживча інфляція почала знижуватися. Цьому сприяли очікування добрих врожаїв в Україні та світі, зниження світових цін на нафту та сільськогосподарську продукцію, а також сповільнення динаміки доходів домашніх господарств.

Водночас ціни виробників продовжують зростати рекордними темпами. Це зумовлено здорожчанням сировини та енергоресурсів, стрімким зростанням зарплат в економіці, високими інфляційними очікуваннями виробників і споживачів та підвищенням залізничних тарифів. Зважаючи на те, що ціни виробників впливають на динаміку споживчих цін із затримкою у два–сім місяців, ми не очікуємо суттєвого зниження темпів споживчої інфляції найближчими місяцями.

У липні НБУ знову почав викуповувати надлишкову іноземну валюту. Це поліпшило ліквідність банківської системи та мало наслідком суттєве зниження ставок і стабілізацію курсу гривні до долара США на міжбанківському ринку. Проте вже у вересні долар здорожчав на міжбанківському ринку, вперше з квітня 2008 року перевищивши рівень 5,00 грн./дол. США. Це зумовлено передусім виведенням іноземного капіталу з країни внаслідок поглиблення світової економічної кризи.

Попри зниження ставок на міжбанківському ринку, ставки банків у операціях з клієнтами лишаються високими через високу інфляцію та здорожчання зовнішніх запозичень. Зростання обсягу кредитів суттєво сповільнилося, що негативно впливає на низку секторів, зокрема будівництво та роздрібну торгівлю.

Дефіцит поточного рахунку платіжного балансу у першому півріччі 2008 року сягнув 6,7 млрд. дол. США, або 7,7% ВВП, з огляду на перевищення обсягів імпорту над обсягами експорту та зростання платежів з країни для обслуговування зовнішніх зобов'язань. Водночас приплив капіталу за фінансовим рахунком становив 9 млрд. дол. США з огляду на збільшення надходжень від ПІІ та боргового капіталу.

Прогноз на 2009 –2011 роки

Ми очікуємо, що ВВП збільшиться на 5,7% 2008 року. Зважаючи на сезонність сільськогосподарського виробництва,

вплив рекордного врожаю на динаміку ВВП зменшиться наприкінці року. Динаміка торгівлі погіршуватиметься й надалі, оскільки місячні обсяги торгівлі знижуватимуться в реальному вимірі до кінця першого півріччя 2009 року. Спад у будівництві поглибитиметься і сягне 8% за підсумком року, тимчасом як промислове зростання відновиться.

У 2009–2011 роках ВВП збільшиться на 4%, 5% і 5,6% відповідно. Динаміка внутрішніх рухів економічного зростання – споживання та інвестицій – сповільниться внаслідок погіршення доступу до кредитів. Після зростання на 15,5% 2008 року темпи зростання споживання наблизяться до темпів зростання доходів і становитимуть 10–11% у 2009–2011 роках. ВНОК збільшиться на 11%, 7%, 8% і 10% у 2008–2011 роках відповідно. Прискорення кредитної динаміки призведе до поживлення споживання та інвестицій 2011 року.

Ми очікуємо, що, починаючи з IV кварталу 2008 року і до кінця 2010 року, приплив капіталу за фінансовим рахунком платіжного балансу не буде достатнім, аби компенсувати негативне сальдо поточного рахунку, яке стрімко збільшуватиметься. У відповідь на це НБУ зменшуватиме обсяги золотовалютних резервів і знижуватиме курс гривні до долара США. За нашим прогнозом, він становитиме 5,05 і 5,30, 5,57 грн./дол. США наприкінці 2008–2010 років відповідно.

Водночас суттєве сповільнення припливу зовнішнього боргового капіталу зумовить подальше сповільнення динаміки кредитування, що триватиме до 2011 року. Як наслідок, темпи зростання імпорту, передусім інвестиційних товарів, товарів тривалого користування та авто суттєво знизяться, а услід за ними скоротиться дефіцит

поточного рахунку. За нашим прогнозом, він становитиме 7,5%, 9,9%, 8,3% та 6,5% ВВП у 2008–2011 роках відповідно.

2011 року з поліпшенням ситуації на світових фінансових ринках надходження капіталу за фінансовим рахунком перевищать дефіцит поточного рахунку. НБУ знову викуповуватиме валюту в резерви, щоб підтримати курс на новому рівні, який складеться наприкінці 2010 року – 5,57 грн./дол. США.

2011 року пограватиметься кредитна активність. Утім, ми очікуємо, що після суттєвого сповільнення кредитної динаміки в 2009–2010 роках банки обережніше, ніж останніми роками, нарощуватимуть кредитні портфелі. Процедури ризик-менеджменту поліпшаться, внаслідок чого високоризикові сегменти кредитного ринку, зокрема споживче кредитування, зростатимуть повільніше, аніж у 2005 – першому кварталі 2008 року. Стійкість банківської системи до ризиків збільшиться.

За нашим прогнозом, 2008 року ІСЦ збільшиться на 22%. Зниженню темпів інфляції найближчими місяцями сприятимуть кращий урожай, здешевлення нафти та повільніше зростання доходів населення. Водночас збільшення витрат у транспорті та житлово-комунальному господарстві тиснуть на ціни. Ми очікуємо, що саме послуги стануть головним джерелом інфляції у 2009–2011 роках. За нашим прогнозом, ІСЦ збільшиться на 14% 2009 року та на 10% щороку в 2010–2011 роках.

Ми прогнозуємо, що дефіцит Зведеного бюджету становитиме 0,5% ВВП 2008 року і близько 1% у 2009–2011 роках. Дефіцит буде вищим у 2009–2011 роках з огляду на збільшення інвестиційних та оборонних витрат бюджету. Окрім того, у 2010–2011 роках доходи Зведеного бюджету у ВВП знизяться за рахунок ПДВ, що великою мірою пояснюватиметься динамікою імпорту.

Дефіцит Зведеного бюджету в прогнозованому періоді буде низьким з огляду на обмежені можливості його фінансування. Джерелом його фінансування будуть приватизація та зовнішні запозичення, тимчасом як внутрішні запозичення залишатимуться низькими.

вісник центру є щотижневою публікацією Міжнародного центру перспективних досліджень, що розповсюджується електронною поштою. Якщо ви хочете бути внесеними до списку розсилання бюлетеня, надішліть інформацію про себе на адресу: marketing@icps.kiev.ua.

Редактор **вісника центру** Ольга Львова (olvova@icps.kiev.ua)
Телефон: (044) 484-4400.
Передрук матеріалів дозволено з відома Центру.

Економісти МЦПД здійснюють регулярні прогнози розвитку української економіки від 1997 року. Прогноз оновлюється щоквартально й оприлюднюється у публікації **квартальні передбачення**. ■

За додатковою інформацією звертайтеся, будь ласка, до економіста МЦПД Ігоря Шевлякова за телефоном (044) 484-4400 чи електронною поштою ishevlikov@icps.kiev.ua.

Основні показники

Показники	Роки					
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
		оцінка	прогноз			
ВВП, млрд. грн.	544,2	712,9	1 004, 1	1 260, 5	1 552, 7	1 925, 4
ВВП, реальний, рвз*	7,3	7,6	5,7	4,0	5,0	5,6
Промислове виробництво, реальне, рвз	6,2	10,2	6,0	7,5	6,5	7,0
Сільськогосподарське виробництво, реальне, рвз	2,5	-6,5	18,0	-4,0	2,0	4,0
Валове нагромадження, % ВВП	24,8	26,9	29,6	30,7	30,4	30,2
Валове нагромадження основного капіталу, реальне, рвз	21,2	24,8	11,0	7,0	8,0	10,0
Споживання, реальне, рвз	12,4	13,4	12,6	9,1	8,2	9,0
Прямі інвестиції, млн. дол. США	5 737	9 218	8 000	10 000	11 000	12 000
Найвні доходи населення, реальні, рвз	11,8	12,6	13,5	10,5	10,0	10,0
Роздрібний товарообіг, реальний, рвз	26,4	29,5	23,0	18,0	17,0	19,0
Індекс споживчих цін, рвз	11,6	16,6	22,0	14,0	10,0	10,0
Індекс цін виробників, рвз	14,1	23,3	42,0	19,0	13,0	12,0
Населення, млн.	46,9	46,6	46,4	46,1	45,8	45,4
Середньомісячна заробітна плата, реальна, рвз	18,3	12,5	9,5	12,0	12,0	12,0
Безробіття за методологією МОП, %	6,8	6,4	6,1	5,9	5,7	5,7
Експорт товарів і послуг, рвз	13,2	27,4	35,0	26,0	21,0	20,0
Імпорт товарів і послуг, рвз	22,0	34,8	43,0	30,0	17,0	16,0
Сальдо поточного рахунку, % ВВП	-1,5	-4,2	-7,5	-9,9	-8,3	-6,5
Доходи (Зведений), % ВВП	31,6	30,8	31,0	31,1	30,8	30,6
Офіційний обмінний курс, середній за рік, грн./\$	5,05	5,05	4,96	5,20	5,45	5,57

* рвз = річна відсоткова зміна

Джерела: Держкомстат, Міністерство фінансів, НБУ.
Розрахунки та прогноз: **квартальні передбачення**

Міжнародний центр перспективних досліджень – незалежна дослідницька організація, що має на меті інтелектуальну підтримку процесу ухвалення політичних рішень в Україні.

Директор Центру Володимир Нікітін.

Адреса: вул. Пимоненка, 13а, Київ, Україна, 04050
Телефон: (044) 484-4400. Факс: (044) 484-4402
Web: <http://www.icps.com.ua/>